

זה הדירן

زوهديرك ZO HADEREKH

גליון 5, 2 בפברואר 2011

התקוממות למען לחם וחירות

גילוי דעת הלשכה הפוליטית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

מטרת ההדלפות ב"אל ג'זירה" – למוטט את הרשות הפלסטינית

הלשכה הפוליטית של מק"י מעריכה, כי עיתוי ההדלפות של מסמכים מהמשא-ומתן בין ממשלת אולמרט לרשות הפלסטינית אינו מקרי. תחנת הטלוויזיה "אל ג'זירה", שבבעלות שליט קטאר, המארח בארצו 8 בסיסים צבאיים אמריקאיים, ואשר מנוהלת בידי חברים בתנועת "האחים המוסלמים", שמה לה למטרה להבאיש את ריחה של ההנהגה הפלסטינית ולמוטט את הרשות הפלסטינית.

דווקא כאשר הרשות הפלסטינית קוצרת הצלחה במהלך עצמאי להשגת הכרה של מדינות העולם במדינה פלסטינית בקווי ה-4 ביוני 1967 ולהוקעת ההתנחלויות הישראליות בשטחים הכבושים – מנסים מארגני ההדלפה ב"אל ג'זירה" לערער את מעמדה. זה מהלך פוליטי, שנועד להטיל אחריות להמשך הכיבוש על ההנהגה הפלסטינית ולשחרר מאחריות את האחראים הראשיים לאי-השגת הסדר שלום צודק – ממשלת נתניהו וממשל אובאמה.

בהקשר של המצב הפנימי בקרב העם הפלסטיני, נועדו הדלפות "אל ג'זירה" למנוע את שיקום האחדות הפלסטינית. המדליפים מקווים לתת רוח גבית לתוכנית המדינית המסוכנת של הנהגת חמאס בדבר כינונה של מדינה פלסטינית זמנית ו"הודנה" ל-15 שנה – תוכנית שרב בה הדמיון לתוכניתו של ליברמן ל"מדינה פלסטינית זמנית".

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מעריכה, שהחלשת כוחו של אש"ף, הנציג הלאומי המוכר של העם הפלסטיני, משרתת את המשך הכיבוש. אם שוחרי רעתו של העם הפלסטיני יצליחו למוטט את אש"ף, שכבר זכה בהכרתן של 130 מדינות – לא תהיה לעם הפלסטיני כתובת מנהיגותית אחרת במשך שנים, והכיבוש וההתנחלויות יימשכו.

מק"י דבקה בתוכניתה לשלום ישראלי-פלסטיני, המבוסס על הפסקת הכיבוש, פינוי כל ההתנחלויות, כינון מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים המזרחית, ופתרון שאלת הפליטים בהתאם להחלטות האו"ם. מק"י תמשיך לבנות אחדות של יהודים וערבים במערכה לשלום צודק ויציב.

המחאה ההמונית של המוני מובטלים, העניים ושוחרי הדמוקרטיה והחירות נגד הרודנים הפרו-אמריקאיים בארצות הערביות, שהחלה בתוניס והתגלגלה למצרים, לירדן, לתימן, לאלג'יריה ולארצות נוספות, היא מפנה היסטורי חשוב ביותר בהתפתחות האזורית והבינלאומית. למרות אמצעי דיכוי חריפים, לרבות ירי באש חיה, המתקוממים נגד המצוקה והעריצות ממשיכים להפגין ולתבוע את זכותם לחיים בכבוד. אחרי עשרות שנים של רמיסת זכויות העובדים והמובטלים, של סתימת פיות של המבקרים והמתנגדים, לומדים העמים הערביים להכיר את כוחם להשפיע ולשנות את המציאות בכיוון מתקדם. ההפגנות הספונטניות, שרוב משתתפיהן צעירים, אינן מאורגנות ממרכז אחד. אלה תנועות עממיות החוצות מפלגות וזרמים פוליטיים, והמגבשות את המסרים שלהן תוך כדי פעילות.

הלשכה הפוליטית של מק"י מעריכה, כי הופרכה הטענה רבת השנים של הממסד השליט בארצות ההון, לפיה הברירה היחידה בעולם הערבי היא בין רודנות ודיכוי לבין פונדמנטליזם איסלמי. התנועה העממית ההמונית בארצות הערביות, השואבת כוחה מזעם ההמונים על העלאת מחירי המזון והמחסור המחרף במקומות עבודה ועל העדר זכויות אזרח בסיסיות - מתגלית כחלופה פוליטית מוחשית.

קשה להעריך עתה, היכן תיעצר תנועת המחאה העממית בארצות הערביות: האם תוביל בכל מקום להדחת הרודנים, כפי שאירע בתוניס; האם תוביל גם לשינויים מהותיים באופי השלטון והמדיניות; איזה כוחות פוליטיים ישאבו כוח מחודש מההתקוממות. אך כבר עתה ניתן להעריך, כי אנו עדים לשלב חדש בהתפתחות החברתית והפוליטית במזרח-התיכון - להחלשת המשטרים הרודניים הפרו-אמריקאיים, שניהלו מדיניות של הפרטה בשירות ההון הגדול ונתנו גיבוי לתוקפנות של ארצות-הברית בעירק ובאפגניסטן.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית, כמו כל שוחרי הדמוקרטיה וזכויות העמים בעולם, סולידרית עם מאבקים של העמים הערביים לחם ולחירות. התקוממות העמים היא מקור עידוד למאבקנו בישראל להגנת הדמוקרטיה והעובדים, נגד גזענות ולשויון זכויות פוליטי וחברתי.

הניסיון הגזעני הראשון שלי

בפתח הצגתה של הצעת חד"ש לאי-אמון בממשלה (25.1), סיפר ח"כ עפו אגבריה את החוויה הגזענית הראשונה שחווה:

"נולדתי שנה אחרי הנכבה, אחרי קום המדינה, וגדלתי בתקופת הממשל הצבאי. מאחר שאצלנו באום אל-פחם לא היה אז תיכון, נשלחתי ללמוד בבית-ספר 'אורט' בעפולה. במאי 1967, בתקופת ההכנות למלחמה, הייתי בכיתה י"א. מאחר שמורים רבים גויסו, נשארו מורים מבוגרים יותר, וקבעו מחנך אחד לכמה כיתות. החלוקה החדשה גרמה לתלמידים, ואני ביניהם, לצחוק. המחנך קרא לי, הוציא אותי מחוץ לאולם הספורט, שם נערכה ההתכנסות, והכה אותי מכות רצח. את המכות ליווה בצעקות: 'אתה צוחק? אתה חושב שהערבים ינצחו אותנו? אז אני אראה לך מה זה'. זה היה השיעור הראשון שלי בגזענות.

כעבור יומיים הגיע לתיכון מנהל חדש, אשר בניגוד למורה המכה, הצהיר בפני התלמידים שהוא מצטער ומתנצל על האירוע. כך למדתי שיעור נוסף: שבכל חברה ישנם טובים וישנם רעים".

בהמשך דבריו סקר אגבריה את שלבי התבססותה של הגזענות בחברה הישראלית. הוא הזכיר בהקשר זה את יום האדמה 1976 ואת אירועי אוקטובר 2000, שבהם שוטרים ירו במפגינים ערבים, הרגו ופצעו. בעשור האחרון, הוסיף, 45 אזרחים ערבים נורו למוות על רקע גזעני, כאשר 35 מביניהם נורו למוות בידי שוטרים. נתון זה מצביע על כך, שהיד של השוטרים נעשתה קלה יותר בבואה ללחוץ על ההדק ולירות באזרחים ערבים. לכך יש להוסיף אירועים חמורים של פגיעה בלגיטימציה של הנהגת הציבור הערבי, כמו העמדתו לדין של ח"כ מוחמד ברכה עקב השתתפותו בהפגנות.

הגזענות מתפשטת בחברה הישראלית ופוגעת לא רק באזרחים ערבים, אלא גם ביהודים יוצאי אתיופיה ובקבוצות אחרות. מדרון הגזענות חלקלק מאוד, ולכך תורמת החקיקה הגזענית המואצת, שמקדמת קואליציית הימין בכנסת.

על היבטים אחרים של אפליית האוכלוסייה הערבית בישראל דיבר ח"כ חנא סוייד (חד"ש) במסגרת דיון על קידום הגליל והנגב.

סוייד קרא לממשלה לרכז את ההשקעות העיקריות בחינוך ובתשתיות, שכן אלה שני המרכיבים העיקריים, המאפשרים לחבלי ארץ להתקדם ולהתפתח בצורה מואצת. לכך יש להוסיף גם הבטחת מקומות עבודה לאקדמאים ולכל ייתר המובטלים.

מסקנות ועדת טירקל

ח"כ מוחמד ברכה (חד"ש) פתח את נאומו (26.1) בהתייחסות לדיון המיוחד שהתקיים בכנסת לרגל יום השואה הבינלאומי. מלחמת העולם השנייה, אמר, הייתה תקופה אפלה בתולדות האנושות. המלחמה האכזרית גבתה את חייהם של כ-50 מיליון בני אדם בני עמים שונים, וביניהם - 6 מיליון יהודים. ברכה ביקר את ראש הממשלה נתניהו, שאמר, כי הלקח המרכזי מהשואה הוא, שישראל צריכה לאמץ את הכוח כאידיאולוגיה של המדינה. הלקח שיש להסיק מהשואה הוא הפוך, הדגיש ברכה: ללחום בכל גילוי של גזענות, להיאבק בכיבוש ולהגן על זכויות האדם והעמים.

ועדת טירקל, ציין ברכה, הוקמה בעקבות הפשע שביצעה ממשלת ישראל כלפי ספינת סיוע בינלאומית, שרצתה למחות על המצור הנמשך על עזה. מחאה זו דוכאה, ובמהלך הדיכוי נורו למוות תשעה אנשים. אך במקום להודות בפשע, נציגי הממשלה מתבכיינים ומתכסים בסיכומי ועדת טירקל. וכפי שהתרענו קודם, המאצי' המתבכיי' הלך למושב הסבים, כדי שיחבר לו בדיה, וועדת טירקל אכן סיפקה את הבדיה.

חשיפת מסמכי המו"מ עם הפלסטינים

בהתייחסו למסמכים של המשא-ומתן בין הרשות הפלסטינית לממשלת אולמרט, שפרסמה לאחרונה תחנת הטלוויזיה "אל ג'זירה", ציין ח"כ אגבריה, כי תוכנם היה ידוע זה מכבר. הפרסום נועד להביך את הרשות הפלסטינית ולשרת את ממשלת נתניהו, המציגה את מחמוד עבאס (אבו-מאזן) כמסוכן ביותר לישראל וכמי שאינו פרטנר. ממשלת נתניהו ניצלה את הפרסום גם כדי לתקוף את מרכיבי הממשלה הקודמת על הסכמתם לוותר על אי-אלה התנחלויות.

בסיכומו של דבר, הפרסום הזה מנוצל בידי נתניהו, כדי להמשיך ולחבל בסיכוי להגיע לשלום עם הפלסטינים.

באותו נושא ציין ח"כ חנא סוייד, כי הרשות הפלסטינית דווקא התייחסה ברצינות למו"מ עם ממשלת אולמרט, משום שהיא מעוניינת באמת בהשגת הסדר מדיני, שבמסגרתו תקום המדינה הפלסטינית העצמאית, שבירתה - ירושלים המזרחית.

להפסיק את הרס אל עראקיב

ח"כ דב חנין (חד"ש) קרא לממשלה לכבד את זכותם של תושבי אל-עראקיב, הכפר הלא-מוכר בנגב, לשוב לאדמתם ולבנות עליה את בתיהם. רוב השטח שהיה בבעלותם של המשפחות של אל עראקיב הופקע כבר למטרות שונות, וכעת נאבקים התושבים על זכותם להקים מחדש את כפרם על מעט הקרקע שנשארה.

אך במקום לכבד זכות טבעית זו, כבר עשר פעמים הרסו הרשויות באלימות רבה את המבנים הארעיים שבנו התושבים של אל עראקיב. זה טרור ממשלתי, אמר.

14 פקחים בשליש משרה בודקים חומרי הדברה

הוועדה המשותפת לנושא סביבה ובריאות, בראשות ח"כ דב חנין, דנה (24.1) בקשרים הרב-ממדיים בין נושאי התזונה, הסביבה והבריאות.

בדיון הוצג מסמך של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ממנו עולה, כי הפיקוח על שאריות חומרי הדברה במזון מתנהל בשדה או מיד לאחר הקטיף בידי משרד החקלאות, וברשתות השיווק - על ידי משרד הבריאות.

אינה אשכנזי, מהשירות להגנת הצומח במשרד החקלאות, אמרה, כי ישנם רק 14 פקחים, בשליש משרה, הבודקים בכל הארץ את התוצרת החקלאית לצורך גילוי שאריות של חומרי הדברה. קיימות היום שיטות משמעותיות להפחתת חומרי הדברה בחקלאות, אך המחסור בכוח אדם מעכב הדרכה מקיפה בתחום.

בדיון הוצגה יוזמה שעיקרה - מערכת המבוססת על מזון מקומי, יותר אורגני (לא מזהם), איטי יותר, תורם לבריאות הכלל, כולל המערכות האקולוגיות, נגיש ומזין לכל, שתומך בסחר הוגן ובשכר הוגן, ביזורי ודמוקרטי. ליוזמה אמורים להיות שותפים הממשלה, ארגוני מגזר שלישי, החקלאים, השלטון המקומי, תעשיות המזון ועוד.

ההתקוממות במבט מתוניס, מקהיר ומעמאן

את הרקע הכינו שביתות עובדים ומאבקים חברתיים ברחבי העולם הערבי.

מאת אפרים דויד

נאווה של נשיא מצרים חוסני מוברק (28.1) היה דומה עד מאוד לנאומיו האחרונים של נשיא תוניסיה, זיין אל-עבדין בן עלי, שנישא שלושה שבועות קודם לכן. בנאווה האחרון, שעות ספורות לפני שנמלט מארצו מזעם ההמון, "פיטר" בן עלי את ממשלתו והבטיח רפורמות חברתיות ופוליטיות מרחיקות לכת. כעבור כמה שעות, שריו ה"מפוטרים" היו אלה שהודיעו על נטישת נשיאם.

קשה עד מאוד לנבא, האם סופו של מוברק יהיה כסופו של הרוון הנמלט בן עלי; יחד עם זאת, ניתן כבר להסיק כמה מסקנות מהמרד החברתי הערבי הגדול, הפוקד את מצרים ("הגדולה במדינות ערב", כפי שמנחם בגין נהג להגדירה), תוניסיה, תימן ובעצמות נמוכה יותר: את ירדן ואלג'יריה. להלן מסקנות ראשונות מהאירועים ההיסטוריים, המתחוללים במזרח התיכון:

על משבר קפיטליסטי וטלטלה חברתית: המרד פרץ באופן ספונטאני, אך לא במפתיע. ראשון הגורמים החיצוניים המשפיעים הוא המשבר הקפיטליסטי המתגלגל בליבה של המשטר - ארה"ב ואירופה - מזה כשלוש שנים ונותן את אותותיו גם בפריפריה של צפון אפריקה והמזרח הקרוב (כפי שנוהגים לכנות באירופה את המזרח-התיכון). המשטרים הרודניים השליטו דגם של חברה ניאאו-קולוניאלית וניאו-ליברלית, התלויה מאוד במרכזי הליבה הקפיטליסטית הגלובלית. לכל תנועה במחירי המזון, כל ירידה בזרימת התיירים (מאירופה), לכל פגיעה בייצוא של טקסטיל או מוצרי צריכה בידי עובדים המשתכרים פרוטות - יש השפעה עמוקה ביותר על החברה והכלכלה המקומיות.

חלקם של העובדים והמובטלים במאבק: בניגוד ל"מפלגות האופוזיציה" במצרים ובתוניסיה, שפעילותן מותרת בגבולות הברורים שהשלטון מציג, ולתנועת "האחים המוסלמים" המונהגת בידי שכבה של סוחרים ובעלי הון, חלקם של העובדים והמובטלים הוא הגדול במחאה שהתפתחה ממחאה חברתית נגד האבטלה ונגד היוקר - למחאה פוליטית. לייתר דיוק, השכבה שנשאה את נס המרד בתוניסיה, במצרים, בתימן ובירדן כוללת אקדמאים ואקדמאיות (כן, נשים רבות לקחו חלק בהפגנות) מובטלים, או כאלה השורדים רק הודות לעבודות מזדמנות, שאינן הולמות את כישוריהם והשכלתם.

גל שביתות ומאבקים חברתיים: בכל אחת מהמדינות בהן פרץ המרד התחוללו בשנים האחרונות מאבקי עובדים ומערכות של פלחים להגנה על אדמותיהם או על פירות עבודתם. מצרים היא הבולטת ביניהן. לגל השביתות, שהחל במצרים לפני כארבע שנים, אין תקדים בתולדות מצרים העצמאית. השביתות הארוכות והקשות ביותר נרשמו בקרב עובדי הטקסטיל, שנאבקו בהפרטה ולמען תוספות השכר. מאבקים של הכורים בגפסה (תוניסיה) בשנה שעברה, היה ארוך במיוחד והקיף מגורים רבים באזור. כעת, אחד

המגורים החזקים בתדלוק המחאה והכוונתה הוא האיחוד הכללי של העובדים התוניסאים (UGTT) ובייחוד האגף השמאלי שבאיגודים המקצועיים. גם באלג'יריה, במרוקו, בלבנון ובירדן פרצו מאבקי עובדים רבים.

החדש הוא, שמאבקים שהחלו כמאבקים חברתיים למען הקיום הפכו במהרה למאבקים נגד השלטון, למאבקים פוליטיים המשלבים מטרת חברתיות ומעמדיות.

האם האופוזיציה יכולה להוות אלטרנטיבה? להמונים המפגינים ברור מה צריך לעשות והם דורשים עשייה מיידית. האופוזיציה המפולגת, והמורכבת מבעלי עמדות אידיאולוגיות וחברתיות שונות, מתקשה לנסח מצע ותזון ל"יום שאחרי". בינתיים האופוזיציה חזקה מול המשטרים המוחלשים, אך תכניותיה לעתיד לוטות בערפל.

המערב הקפיטליסטי בבעיה: המעצמה הקפיטליסטית הגדולה, ארה"ב, נקלעה למשבר נוסף בחצר האחורית הרחוקה: המזרח התיכון. במקביל לכיבוש אפגניסטן ועיראק, שנקלע למבוי סתום; ולכיבוש הישראלי של השטחים הפלסטיניים, הזוכה בגיבוי אמריקאי - פורץ עתה מרד חברתי הטומן בחובו איום קשה עוד יותר על ההגמוניה הכלכלית-חברתית-צבאית-פוליטית של ארה"ב וגם על מעמד האיחוד האירופי באזור. מעצמות המערב מקוות "לנהל את הסכסוך", כך שלא ייצא מכלל שליטה.

האם ישראל בבעיה? ממשלת נתניהו אינה מסתירה את התייצבותה לימינו של כל משטר ערבי הכפוף למדיניות ארה"ב באזור. ומאחר שלישראל אין מדיניות חוץ עצמאית והיא תלויה לחלוטין בארה"ב, סביר להניח, כי "מה שיהיה טוב לארה"ב - יהיה טוב לישראל". הבעיה של ישראל היא ש"מה שטוב לג'נרל מוטורס - טוב לארה"ב", כך שלא מדובר באינטרסים כלכליים ופוליטיים חופפים בין שתי המדינות. אם הממסד בישראל רוצה למזער את מה שהוא מכנה "נזקי ההתקוממות", עליו לנקוט בצעדים פוליטיים-אסטרטגיים, הזרים לממשלת נתניהו: נסיגה מכל השטחים הפלסטיניים והקמת מדינה פלסטינית עצמאית וריבונית שבירתה מזרח ירושלים, בצד ישראל.

בין קהיר לדאבוס ודקר: בימים אלה מתכנסת בדאבוס (שווייץ) אצולת ההון והשלטון בעולם. מחוללי המשבר הקפיטליסטי נאספים כדי להוכיח, כי המשבר הסתיים ועידן חדש של שגשוג בפתח. אך המרד החברתי הערבי החזיר את אצולת ההון והשלטון למציאות הקרקע (הבוערת). דוברי ההון מאוכזבים מכך, ששירותי הביטחון, המשטרה והצבא לא מנעו את המחאה העממית ההמונית.

במקביל מתכנס בימים אלה בדקר, בירת סנגל שבאפריקה, הכינוס השני של הפורום החברתי העולמי - פורום התנועות האנטי-גלובליות הבינלאומי הגדול. בהתכנסות עומדים להשתתף רבבות פעילות ופעילים מכל העולם. הם בוודאי יסיקו את המסקנות המתבקשות מהטלטלה החברתית והפוליטית המתרחשת בעולם הערבי. הדאגה של מתכנסי דאבוס תומר בתקווה של מתכנסי דקר.

"קובה חייבת להתאים את כלכלתה למצב העולמי, כדי להעמיק את הישגי המהפכה"

קטעים מריאיון עם ריקרדו אלרקון, יו"ר האסיפה הלאומית הקובנית.

על שורה של טעויות ומשגים הנמשכים שנים רבות מדי. צריך להפסיק לדקלם, ולבחון מחדש את הישגי המהפכה. הגיעה העת להתרכז בטעויות. אבל כדי להבחין בטעויות ולאפיין, אנו זקוקים לעזרתם של הקובניות ושל הקובנים. גם התגברות על הטעויות יש לחולל מלמטה.

הוויכוח על דרכה הכלכלית והחברתית של המהפכה הקובנית החל במקומות העבודה, באוניברסיטאות, בכפרים ובערים. מה עולה מהוויכוח הזה?

זה לא סתם ויכוח, זה פולמוס של ממש, בו האזרחים משתתפים בצורה פתוחה וישירה. במפגשים האלה עולים דאגות רבות, מכשולים וחסמים, הקיימים בשיטה החברתית הנהוגה בקובה. האזרחים דנים בשאלות כמו היעדר פריון עבודה במקום העבודה וגם בשאלות הרות גורל, כגון המשבר הקפיטליסטי העולמי והשלכותיו על קובה.

פורסם שלאחר ועידת המפלגה הקומוניסטית, שתתקיים במרוצת השנה, תתקיים מועצת המפלגה. מדוע הפיצול?

החלטנו להפריד בין הוועידה למועצה, כדי להתרכז בכל אחת מהן בנושא אחד, ולנסות למצות את הדיונים עד תום. הוועידה צריכה לעסוק בבעיותיהן המרכזיות של הכלכלה והחברה. המועצה, שתתקיים לאחר מכן, תתרכז בפעילות המפלגה ובתפקידה של המפלגה בחברה הקובנית לאחר יותר מחמישים שנות מהפכה. יש לשנות את סגנון העבודה, את שיטות העבודה, ואף לחולל שינויים ארגוניים רבים במסגרת המפלגה. במילים אחרות, השאלה שתעמוד במרכז המועצה היא: איך המפלגה צריכה לפעול ובצורה יעילה בשטחים הפוליטי והאידיאולוגי. המועצה אמורה גם לשנות כמה מהשגרות, שאמצנו בעבודה הפוליטית, ואף לבטל גישות לא נכונות, שאנו מקיימים מזה שנים.

ועידת המפלגה הקרובה, השישית, תהיה האחרונה בה ישתתפו ותיקי המהפכה. מהו האתגר הגדול של המהפכה הקובנית בשנת 2011?

האתגר הגדול כעת הוא לנצח במערכה הכלכלית. אנו צריכים להגיע להבנות, איך לבנות חברה שוויונית ובת-קיימא בתנאים של מצור, הנמשך עשרות שנים, ושלא עומד להסתיים בקרוב. בוועידה צפוי שינוי דורי בשורות ההנהגה. אלה החיים, ויש לחתור לשינוי בשורות ההנהגה. נכון שהדור שנלחם ברודן בטיסטה וחולל את המהפכה הולך ונעלם. אבל אין לשכוח שלאחר דור זה, בא דור חדש, שנלחם באנגולה, במפרץ החזירים, הדור של הצעירים, שכעת ממלאים תפקידים אינטרנציונליסטיים של סולידריות עם עמי אפריקה, אסיה ואמריקה הלטינית, ובכל מקום בעולם, בו נדרשת מיומנותם. הרוח המהפכנית נשמרת, אבל ישנם חילופי דורות. לא ייתכן, שהילדים או הנכדים יחשבו בדיוק כפי שחשבו הוריהם או סביהם. אנו תקווה, שהדורות החדשים ימשיכו לפעול לפי העקרונות המהפכניים ברוח התקופה, שזו תקופתם.

הריאיון שודר בתחנת הטלוויזיה "טלסור".

מה קורה למהפכה הקובנית? לאן מועדות פניה?

אנו מצויים כעת על פרשת דרכים. על בסיס 50 שנות ניסיון מהפכני, הכרחי להתאים את הכלכלה והחברה לשינויים שהתחוללו בעולם בשנים האחרונות. למהפכה הקובנית הישגים רבים, אבל גם משגים לא מעטים. העולם השתנה רבות ביובל האחרון, ועל מנת להמשיך במהפכה, ואף להעמיקה, יש להתאים את החברה לשינויים האלה. אנו לא רוצים לשוב לעבר, אלא להתקדם לעתיד טוב יותר.

הנשיא ראול קסטרו אמר לאחרונה כי יש "לשנות כמה דעות לא נכונות בסוציאליזם ולגבי הסוציאליזם". למה התכוון?

המהפכנים הם, קודם כל, בני אדם, והסוציאליזם הוא הפלגה לעבר הלא-נודע. המשטר הקפיטליסטי קיים מזה מאות שנים. תולדות הקפיטליזם ארוכות הרבה יותר מהניסיון הסוציאליסטי. כולנו מכירים היטב את המחיר הקשה, שמשלמים מאות מיליוני בני אדם ברחבי תבל, בגלל כשלונו השיטה הקפיטליסטית. אבל הסוציאליזם הוא צעיר בהרבה וטרם הגיע לבשלות. בכל הנוגע לסוציאליזם הקובני, ניסינו לחולל שינויים חברתיים לעומק בתנאים של עוינות גדולה. קובה היא המדינה היחידה בעולם, נגדה מתנהלת מלחמה כלכלית זה יותר מ-50 שנה. בתנאים קשים אלה אנו צריכים לשמור על הישגי המהפכה ולהתאים את החברה ואת הכלכלה לתנאים המשתנים.

מותחים ביקורת על הנהגה הקובנית, משום שהמהפכה הבטיחה לאזרחי קובה צדק חברתי ואילו כמה מהצעדים שננקטו לאחרונה מנוגדים לעקרונותיו. מה דעתך?

אנו חייבים לפעול, תוך יצירת קונצנזוס חברתי נרחב, כדי לבטל כמה הטבות, שלהבנתנו אין ביכולתה של המדינה לקיימן. במהלך חצי מאה התרגלנו לקבל שורה ארוכה של שירותים ומוצרים ללא תמורה. אך כעת, כדי להציל ולשפר את היסודות של משטר חברתי, המבוסס על עקרונות הצדק החברתי, הכרחי לבדוק האם ניתן להבטיח הכל, כל הזמן וללא כל תמורה. שלא יהיו אי הבנות, איש אינו מתכוון להפריט את החינוך או את הבריאות, איש אינו סבור שיש להרוס את הביטחון הסוציאלי, ממנו נהנים כלל הקובנים. אבל כעת על קובה לחסוך במשאבים, לנהל טוב יותר את רכוש הכלל וליעל את הכלכלה, כדי להבטיח את ביטחונם הסוציאלי של האזרחים. זהו ביטחון בחיי היום-יום, שרבים מעבר לגבולות קובה רק חולמים להשיגו.

דבריו של ראול קסטרו שנאמרו לאחרונה באסיפה הלאומית הוגדרו כ"סוף דרכה של המהפכה" על ידי מתנגדיה, או כ"התחלה חדשה" על ידי תומכיה...

היה זה נאום חשוב, חיוני, שגרם לפרץ של הזדהות ושל תמיכה, שלא חשנו זה שנים רבות. קיבלתי שיחות מידידים רבים, ששנים לא שוחחתי עמם, שאמרו לי: "הגיעה העת לשים את הדברים על השולחן". היה זה נאום מאוד ביקורתי. הקובנים גאים מאוד במהפכה ובהישגיה, אבל יש להתגבר

דווקא כעת חייבים לפעול נגד האפליה במגורים, ולא להסתפק בגינוי. קראנו את מכתבי הרבנים, שאסרו על מכירת דירות או השכרתן לערבים. שמענו גם על חרמות ונידויים כלפי מי שמעז להשכיר את דירתו לערבי.

מול לחץ חברתי כבד על מי שעושה את המעשה המובן לכאורה מאליו ומשכיר דירה לסטודנט ערבי בצפת - זה הזמן לחוקק חוק שיתערב וימנע אפליה. כצפוי, הממשלה התנגדה להצעת החוק בנימוקים פורמליים של הגנה על זכות הקניין, וגם גייסה ב-26 בינואר 59 ח"כים כדי להסירה מעל סדר היום.

סרגל האלימות

מאת יוסי סגול

הלב יוצא אל הבחור, שנורה למוות בלב הטיילת בתל-אביב. בתחילת האירוע, כשדווח על הירי, עוד לא היה ברור האם הרקע לכך הוא לאומני או פלילי. בהתאם לכך, קצב זרימת הידיעות בתקשורת בנושא היה גבוה. כאשר התברר, שהרוצח לא ביצע את זממו עקב שיקולי דת או לאום, האירוע כבר כמעט שלא עניין את אמצעי התקשורת. המשפחה והחברים של הנרצח נשארו עם העצב והכאב; נפגעי הירי נשארו עם הפגיעות; ושאר האזרחים נשארו עם האדישות ועם האלימות הגואה.

לציבור בישראל ולתקשורת יש סרגל, הקובע את עוצמת הדיווח על מעשי ירי דקירה ואלימות. כאשר מדובר באירוע על רקע לאומני, המעשה מדווח בתדירות גבוהה, וכולנו זוכים לשמוע, עד כמה ההרוג היה איש טוב שדאג לעזור לכולם. אך כאשר הרצח מתרחש על רקע פלילי, מדברים בחדשות על כך, שההרוג היה מוכר למשטרה. ואז, מעבר לצער על קורבן הרצח, המשפחה נאלצת להתמודד גם עם הסטיגמה של בן עברייני. וישנה גם קריצת עין ממלכתית, שלמשטרה יש עכשיו עברייני אחד פחות להתמודד איתו.

על הרוגי הטרור בכבישים, על הנרצחים בתוך המשפחה, ועל אזרחים רגילים, שנרצחו בעת שהלכו לתומם ליד יעדי חיסול של העולם התחתון - לא שומעים הספדים מרגשים בתקשורת. פוליטיקאים זועמים אינם נשבעים על קברם לנקום ברוצחיהם, וכולם עוברים לסדר היום.

מדינת ישראל היא מדינה אלימה. האלימות הפנימית במדינה היא מסוכנת, מפילה חללים רבים ופוגעת באיכות החיים של כולם. שאך למרות הנזקים הכבדים הנגרמים בעטייה, רשויות המדינה מזניחות את הטיפול בה. השילוב בין אדישות השלטון לבין אדישות התקשורת, מוביל בעקבותיה גם להשלמה של הציבור עם התופעה המתפשטת של האלימות הפנימית.

אין לנתק את האלימות היומיומית בתוך ישראל מהאמצעים המופעלים בשטחים, כלפי הפלסטינים. אמצעים אלה אלימים כשלעצמם, והם כוללים עוצר, סגר, מחסומים, 'סיכולים' והפצצות מהאוויר של שכונות צפופות שלמות.

אחר עשרות שנים של הפעלה יומיומית של אמצעים אלימים בשטחים, אין להתפלא על כך, שהאלימות בישראל מרימה את ראשה. דוגמא לכך המקרה של המאבטח, שתפקידו לכאורה למנוע מגורמים מסוכנים לנהוג באלימות, ואשר נהג באלימות לא פחות מהם.

למציעים: 'נפרד אבל שווה'

מאת דב חנין

הצעת חוק שוויון הזדמנויות במקום מגורים, שיוזמי עם חברי כנסת חד"ש, עוסקת בשוויון הזדמנויות ומניעת אפליה במקום מגורים. הרעיון המרכזי בהצעת החוק - איסור אפליה במקום מגורים של אדם מחמת מינו, השתייכותו לאומית, גילו, מעמדו האישי, היותו הורה, דתו, ארץ מוצאו או נטייתו המינית. החוק קובע הוראות מדויקות איך המנגנון הזה של איסור האפליה צריך להתבצע, אבל מרכז החוק איננו הפרטים, אלא רעיון השוויון.

הצעת החוק הזאת מצטרפת לשורה של חוקים, העוסקים בשוויון הזדמנויות. מטרת החוק היא להבטיח, שכל אדם המחפש דירה - יזכה ליחס שווה והוגן, ותינתן לו ההזדמנות להתקבל למקום המגורים בו הוא חפץ לחיות, עם האנשים עםם הוא חפץ לחיות.

בכך, קובע החוק עקרון חשוב ויסודי, שצריך וחשוב לשמור על אפשרות שווה ופתוחה לכל אדם לגור בכל מקום שירצה.

אדם שמתכנן לרכוש קרקע ולהקים עליה בית יכול בהחלט לצפות שבעלי הנכס ידרשו ממנו ערבויות לגבי מהימנות או אישורים לגבי מהימנות. אבל זה בלתי נסבל שהוא יידרש למסור פרטים אישיים לא רלוונטיים, ועוד פחות מכך - שפרטים לא רלוונטיים ישמשו חסם ליכולתו של אדם להתגורר במקום מסוים בתחומי המדינה.

אנחנו היום נמצאים במציאות עגומה, שבה הרעיון הזה של שוויון בסיסי של האזרחים בזכות למגורים הוא רעיון מאוים, הוא רעיון ששמים עליו סימן-שאלה.

אומרים לנו: 'נפרד יכול להיות גם שווה'. לאלה הטוענים זאת אזכיר, כי ב-17 במאי 1954, אישר בית המשפט העליון של ארצות-הברית את ההחלטה המפורסמת בתביעתו של הכומר בראון נגד אפליית שחורים ברישום לבית ספר. זו הייתה ההחלטה הראשונה של נשיא בית המשפט העליון, ארל וורן, אחרי מינויו לתפקיד. הוא הוביל את בית המשפט העליון של ארה"ב לפסק-דין חשוב ועקרוני, שבו השופטים קבעו פה אחד, כי *separate but equal is not equal* - נפרד אבל שווה, לעולם אינו שווה. אם אנחנו רוצים לקיים משטר של שוויון, עלינו לאפשר לאנשים את הנגישות המלאה למשאבים לא במסלולים נפרדים, אלא במסלולים אוניברסאליים.

כאשר שומעים את ההתנגדויות להצעת החוק שיוזמי, נדמה לי, כי בישראל חזרנו במנהרת הזמן 115 שנים אחורה - לימים שבהם בארצות הברית שלטה הלכה אחרת, שהאמריקאים היום מאוד מתביישים בה. זו ההלכה של פסק הדין של פלסי נגד פרגסון, שקבעה שמותר להפריד (בין לבנים לשחורים) ועדיין לשמור על השוויון.

זכותו של אדם לא לרצות לגור במקום מסוים. כך, למשל, אני לא אבחר לגור בשכונת מאה שערים בירושלים, למרות שבשכונה זו התגורר סבי המנוח. אך בהצעת החוק אין מחייבים אזרח לגור במקום מסוים, אלא מותירים בידי בחירה חופשית לגיטימית. המטרה של הצעת החוק איננה לייצר מנגנונים מלאכותיים, אלא להגן על העיקרון, לפיו לכל אזרח שמורה הזכות לבחור מקום מגורים, ולא להיות מופלה לרעה בנגישות שלו למקום המגורים, בו בחר לגור.

"יפו אומרת לא לגזענות"

פעולות סולידריות של חד"ש עם ההתקוממות העממית במצרים

ביוזמת מזכירות חד"ש, שהתכנסה בסוף השבוע האחרון בנצרת לימי עיון, אורגנו בשבת (29.1) משמרות סולידריות עם מפגיני החירות במצרים וכלל הנאבקים למען צדק חברתי ודמוקרטיה בארצות הערביות. המשמרת הגדולה התקיימה במרכז נצרת.

במוצ"ש הוקדשה אסיפת עם רבת-משתתפים של חד"ש בכפר יאסיף להתקוממות העממית בארצות הערביות.

הפגנה מול קק"ל:

לעצור את הרס אל עראקיב

פורום הכרה קרא להפגנה ב-1.2 בשעה 14.30 ברחבת משרדי הקרן הקיימת בירושלים. דרישת המפגינים – לעצור מיד את עבודות התשתית והנטיעות, שעורכת קק"ל באדמות הכפר אל-עראקיב, ולחדול מהריסת הכפר וגירוש תושביו. שותפים להפגנה ארגונים רבים, וביניהם חד"ש ומק"י.

משמרות של תושבי חריש

מטה המאבק של תושבי חריש ממשיך בפעילות המחאה היהודית-ערבית נגד הפיכת היישוב לעיר חרדית. ב-28.1 התקיימו משמרות בצמתים באזור ואדי עארה. את המשמרות יזמו בני שכבת נעורים של קיבוץ גן שמואל, שהפכו את המאבק על דמותה של חריש לפרויקט שנתי.

כ-1,500 תושבים ערבים ביפו ופעילי שמאל הפגינו במוצ"ש, 29.1, בשכונת עג'מי ביפו נגד התהליך הזוחל של התיישבות פרובוקטיבית של יהודים לאומנים, המארגנים פרובוקציות נגד התושבים הערבים ומוסדותיהם. המפגינים קראו קריאות בגנות הממשלה וראש העירייה ונשאו שלטים עליהם נכתב: "לא לאפרטהייד" ו"יפו אומרת לא לגזענות".

המפגינים התכנסו לעצרת ברחוב האתרוג, שם עומדים לבנות בניינים המיועדים רק ליהודים דתיים. בעצרת נשא דברים ח"כ דב חנין (חד"ש), שהדגיש בנאומו, כי שוחרי הצדק והשוויון ינצחו את הגזענים והמתנחלים. הוא קרא לפתור את מצוקת הדיור החריפה של תושבי יפו הערבים.

לקראת מאבק העובדים הסוציאליים

פעילי קבוצת "עתידנו" באיגוד העובדים הסוציאליים התכנסו ב-25.1 בחיפה יחד עם חבר הנהגת מק"י, בנימין גונן, כדי לדון במצבם הקשה של העובדים הסוציאליים ובחוסר האפשרות שלהם לספק שירות הולם לכל הנוזקים. הפגישה נערכה עקב הפיצוץ במו"מ בין האוצר לראשי האיגוד לחידוש ההסכם הקיבוצי. האיגוד הודיע שעל חבריו להתכונן למאבק.

קבוצת "עתידנו" קמה בתחילת 2007 על מנת להיאבק למען עתיד המקצוע ונגד תנאי העבודה הבלתי-אפשריים.

הסכם שכר נוסף ביוניליוור

לאחר כשנה וחצי של משא ומתן, במהלכם הכריזה ההסתדרות במרחב חיפה פעמיים על סכסוך עבודה, נחתם בשבוע שעבר הסכם קיבוצי נוסף לשלוש שנים עם הקונצרן יוניליוור ישראל מזון.

הסכם זה חל על 700 עובדי סקטור הפקידים והדיילות בחברה, אשר מועסקים במרכזי החברה בחיפה ובלוד. במהלך תקופת ההסכם יקבלו העובדים תוספת שכר בשיעור של 12.5% לשכר היסוד. כמו כן, תקצה החברה 1.5 מיליון שקלים, אשר ישולמו במהלך השנה לקבוצת עובדים כפיצוי ותיקוני שכר בגין עיוותים שנגרמו להם. עובדי דור ב' יהיו זכאים לקרן השתלמות כנהוג לגבי עובדי דור א', החל ממשכורת ינואר 2012. כן גובשה תוכנית מוסכמת לעידוד פרישתם מרצון של עובדים בני 57 ויותר. הסכם ראשון נחתם עם עובדי מפעל יוניליוור בערד לאחר שביתה ממושכת.

קורסים לערבית בגדה השמאלית

מכללת הגדה השמאלית פתחה רישום לקורסים ללימוד השפה ערבית שיחלו בקרוב. הקורס הראשון הוא ללימוד הערבית המדוברת והקורס השני - ללימוד הערבית הכתובה והספרותית. הקורס השני יתקיים לאחר תום הקורס הראשון. בכל קורס יהיו 12 מפגשים של שעה וחצי בשעות הערב ברחוב אחד העם 70, ת"א. עלות קורס אחד - 600 שקל; לנרשמים מראש - 540 שקל. לנרשמים לשני הקורסים - 990 שקל בלבד.

להרשמה: 6939829-052 hagada.nihul@gmail.com

חד"ש - סניף יפו

ביום ה', 3 בפברואר, בשעה 19.30
במועדון, רחוב השקמה 3

דיון פומבי

סכנת הפאשיזם והדרך לסיכולה

המרצה: ח"כ דב חנין

מק"י - מחוז ת"א-יפו

ביום א', 13 בפברואר, בשעה 19.30
באולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

דיון פתוח

לקחי ההתקוממות העממית בתוניסיה

המרצה: עיסאם מחול, חבר הלשכה הפוליטית

מק"י - סניף רמלה

במועדון, רחוב שמשון הגיבור 15
קורס לימודי פתוח 2011

סכנת הפאשיזם והמאבק נגדה

ביום ד', 9 בפברואר, בשעה 19.30,

דמוקרטיה בורגנית ופאשיזם – תמר גוז'נסקי